

Học văn hay học võ

Xưa có một người có hai vợ. Hai vợ sinh được mỗi người một đứa con gái, mà hai đứa cùng một tuổi. Khi hai con cùng lên bảy, cha muốn cho đi học, nhưng còn do dự chưa biết nên cho đi học văn hay học võ.

Có một ngày, hai anh em cùng với cha đứng chơi ở trước cửa, chợt có con chích chòe đậu trên cây gần đấy, ríu ra ríu rít kêu vui lắm. Cha muốn thử hai con mới bảo rằng:

- Hai anh em mày lắng tai xem chích chòe nó nói gì thế ?

Rồi một chốc gọi vào, hỏi thằng anh:

- Mày nghe thấy chích chòe nó nói những gì ?

Anh thưa rằng:

- Con nghe nó nói: "Chi mi ! Chi mi! lại đây ta đánh với mi ni."

Xong, lại hỏi thằng em:

-Còn mày, mày nghe thấy chích chòe nó nói gì ?

Em thưa rằng:

- Con nghe nó nói: "Tri chi vi tri chi, bất tri vi bất tri, thị tri." (1)

Hồi lâu, con chích chòe vẫn còn chí cha chí chòe kêu mãi. Cha lại bảo rằng:

- Hai anh em mày lại thử ra xem chích chòe nó còn kêu gì mãi thế ?

Hai anh em lại chạy ra nghe một lúc, mới trở vào. Cha lại hỏi thằng anh:

- Nào, bạn này, mày nghe chích chòe nó nói gì nào ?

Anh thưa:

- Nó nói: "Lêu láo ! đánh bẻ óc. Lêu láo ! đánh bẻ óc".

Xong, lại hỏi thằng em. Nó thưa:

- Nó nói: "Thiếu tiêu tu cần học ! Thiếu tiêu tu cần học!"(2)

Cha nghe đoạn, không còn nghi ngờ, quyết chí cho thằng anh chuyên học nghề võ, thằng em chuyên học nghề văn. Quả nhiên sau hai anh em nó học cùng thành nghề, cùng làm nên quan to, anh giỏi võ thì em giỏi văn, thật là một nhà văn võ kiêm toàn vậy.

(1) Câu trong Luận Ngữ: "Biết đầy làm biết đầy, không biết làm không biết, là biết vậy".

(2) Câu trong ngữ ngôn thi : "Bé nhỏ nên chăm học".